

EPAM EKONOMİ VE POLİTİKA
Araştırmaları Merkezi
İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ

Haftalık Dış Politika ve Ekonomi Bülteni

84. Bülten

İSÜ | İSTİNYE
ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL

istinye.edu.tr | 0850 283 60 00

[f /istinyeuniv.edu](https://www.facebook.com/istinyeuniv.edu) [t /istinyeunivedu](https://www.instagram.com/istinyeunivedu) [i /istinyeunivedu](https://www.youtube.com/istinyeunivedu)

ABD'nin Dış Politikaları Şekilleniyor. Doç. Dr. Fahri Erenel-EPAM Müdürü

Dünya'nın birçok ülkesi gibi Türkiye olarak bizlerde bir yandan pandemi ile mücadeleye odaklanıyor, diğer taraftan ABD'de yeni yönetimin söylem ve eylemlerinden ipuçları yakalamaya çalışıyoruz.

ABD Dışişleri Bakanı Blinken'ın açıklamalarının başlangıç olarak Türkiye için iyi bir gelecek vaat etmediğini söyleyebiliriz. Trump döneminde birçok kriz zirve noktasına ulaşmışken liderler seviyesinde yürütülen politikalarla dengelenmeye veya bastırılmaya veya dondurulmaya çalışılmıştır. Bu kriz noktalarını hemen her alanda gördüğümüzü, ilişkilerin inişli-çıkışlı bir seyir izlediğini biliyoruz.

Kriz noktalarının tekrar gündeme taşınması Trump yönetiminin son günlerinde uygulamaya konulan CAATSA yaptırımları ile başlamıştır. Trump bugüne kadar bu konuyu geciktirmiştir. Ancak, artık görevi bırakacağı kesinleştiği anda kendi partisine dahi söz geçirememiş ve Pentagon bütçesi altında yer alan bu yaptırımları onaylamak zorunda kalmıştı. Onaylanan liste Türkiye açısından doğrudan bir etkisi olmayacağı öngörülen türden yaptırımları içermektedir ve ağırlıklı olarak Türkiye'nin yükselen gücü Savunma Sanayi'nin hedef seçildiği görülmektedir. Biden yönetiminde bu yaptırımların daha ağırlarına çok ciddi bir şekilde hazırlık yapmakta fayda olacağı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan Nisan ayının yaklaşması ile bir sorunun daha gündeme taşınacağını göz ardı etmemek gerekiyor. Biden, ABD Başkanlarının yaklaşık bir asırdır kabul etmekten kaçındığı Ermeni soykırımını tanıma sözü vermişti seçim konuşmalarında. Bu tanıma gerçekleşirse ikili ilişkilerin taşınacağı istikameti belirlemede etken olabilir. Ancak, Biden'ın Ermenistan'ın halen içinde bulunduğu zor koşulları ve Ermenistan'ın ekonomik açıdan refaha ulaşabilmesinin yolunun Türkiye'den geçtiğini, sınır kapılarının açılması konusunda önemli mesafelerin kat edildiğini ve Dağlık Karabağ'da yürürlükte olan ateşkese dikkate alarak tanıma kararını ötelemesinin kuvvetle muhtemel olacağı düşünülebilir.

Biden'ın Türkiye karşıtı kararlarının dozunu arttırması zaten zor ilerleyen ilişkilerin geri dönülemez seviyelere gelmesine yol açabilir. İncirlik üssünün bu kapsamda sık sık gündeme getirilmesinin pek bir anlam ifade etmeyeceğini dikkate almak gerekir. Eğer Biden, nükleer anlaşma konusunda İran ile mutabakat sağlarsa İncirlik üssünün Kıbrıs adasındaki İngiliz üslerine taşınabilme ihtimalini dikkate almak gerekmektedir. Trump Yönetimi'nin son zamanları dahil ABD'nin Yunanistan'ı stratejik açıdan ön plana çıkarma girişimleri Türkiye'ye bir

gözdağı olarak algılanabilir. Dedeagaç bölgesine üs kurulması, sivilaştırılmış kaya gazının Avrupa ülkelerine nakli için Yunanistan limanlarından yararlanma, Girit'te deniz ve hava üssü, Yunanistan'ın silahlanma programına destek, ortak tatbikatlar, aynı şekilde İsrail'in Yunanistan ile savunma alanındaki yakınlaşmalarını ABD'nin iki ülke arasında sanki tercihini yaptığının göstergeleri gibi değerlendirilebilir.

Biden yönetiminin Filistin'e kesilen yardımların yeniden başlatılacağını ve iki devletli çözüm için çalışmaya başlayacaklarını, BAE ve Suudi Arabistan ile yapılan silah anlaşmalarını askıya alacaklarını açıklaması Türkiye açasından olumlu politika değişiklikleri olarak düşünülebilir.

Kıbrıs'ta taraflar arasındaki dengenin yeniden tesis edilmesi için egemen eşitlik temelinde ve iki tarafın/devletin eşit statüsü sağlanamadan ne Ada'da ne de bölgede istikrar sağlamanın mümkün olmayacağı şeklindeki görüşümüzün nasıl karşılık göreceği önemli bir konu olarak ve Doğu Akdeniz'deki anlaşmazlıkların kilidi olarak dikkatle takip edilmesi bu dönemde daha da önem kazanacaktır. Eğer Biden Yönetimi, Trump yönetimi'nin son zamanlarında GKRY ile ilişkilerinde sağladığı aşırı yakınlaşma dikkate alındığında Doğu Akdeniz'de yaşanan sorunların çözümü için ağırlığını GKRY tarafına vererek tek taraflı bir çözüm yoluna gitmesinin kuvvetle muhtemel olabileceği öngörülmektedir. Nitekim (BM) Güvenlik Konseyi'nin, 50 yılı aşkın süredir çözümü mümkün kılmayan "iki kesimli, iki toplumlu federasyonda" ısrar etmesi ve esasen adadaki iki tarafın üzerinde uzlaşı sağlaması gereken çözüm hakkında peşin hüküm vermesi bu konudaki gelişmelerin istikameti hakkında bize bilgi vermektedir.

Yeni ABD yönetimi'nin Türkiye-Rusya arasında giderek artan işbirliğinde bir fay hattı oluşturma çabası dikkatle izlenmelidir. Suriye, Libya, Kafkaslar bu alanların başında yer almaktadır. Türkiye-Rusya arasında Suriye'de oluşturulan güvenlik alanındaki ortak mekanizmaların bir benzerinin Dağlık Karabağ'da oluşturulması ve hatta Kafkaslarda Türkiye, Azerbaycan, Rusya, İran, Gürcistan ve Ermenistan arasında "Altılı İşbirliği Platformu" oluşturulma çabaları, Rusya-Türkiye arasında ki savunma sanayi alanındaki işbirliğinin artması ABD'nin öncelikli alanlarından biri olarak dikkate alınmalıdır.

ABD'nin iki önemli hedefi olarak Rusya ve Çin var iken güçlü bir Türkiye'nin bu iki ülkeye ve özellikle Rusya'ya yakınlaşmasına izin vermemek için elinden geleni yapacağı kuşku götürmez bir gerçekliktir. ABD 'nin bu iki hedefi ile mücadele edebilmek için sahada yetenekli çok iyi ortaklara ihtiyacı olduğunu bilmektedir. Bu işbirliği yapılabilecek ortakların başında ise Türkiye gelmektedir. Aksi

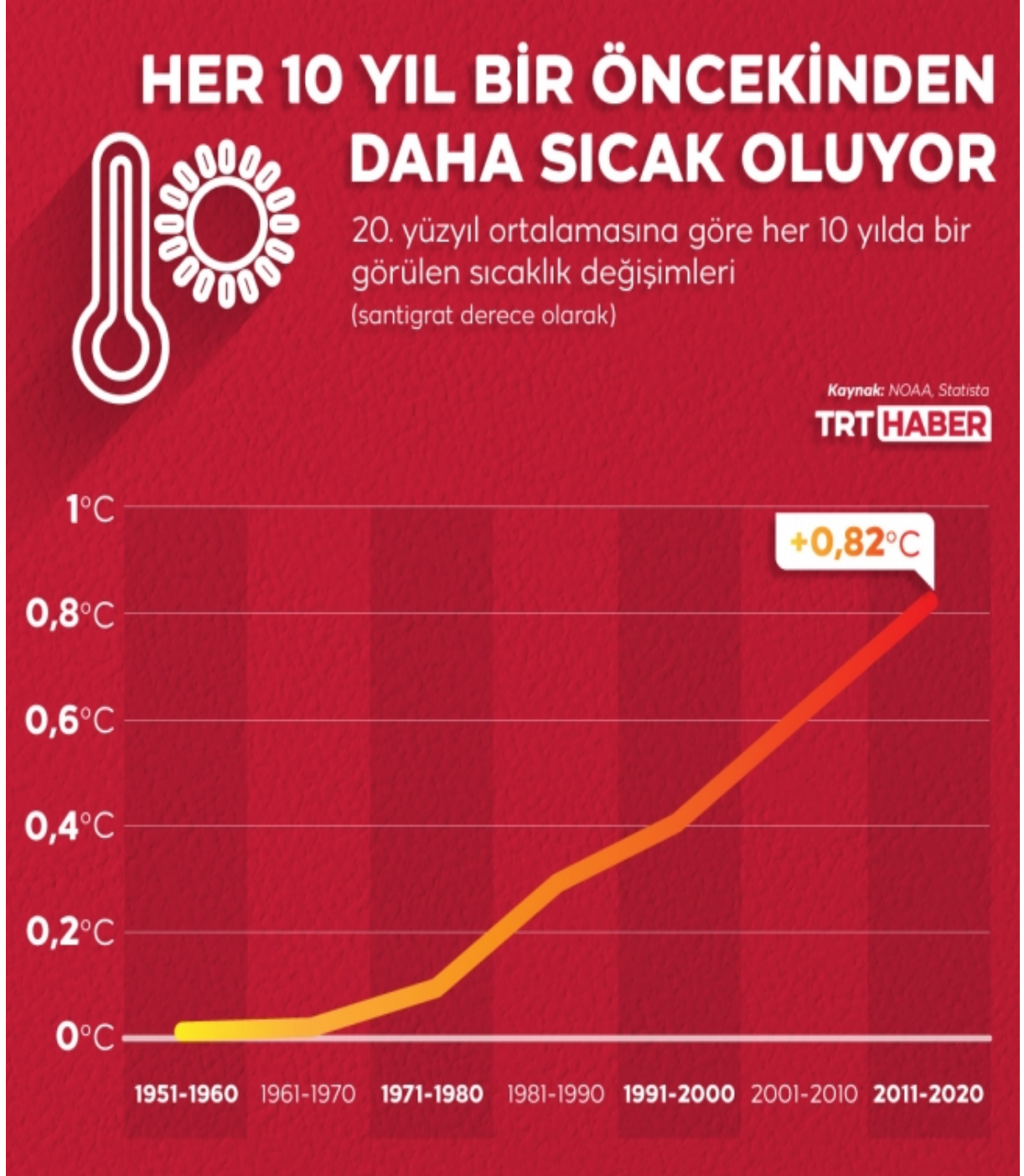
Rusya'nın elini daha fazla güçlendirecek ve diğer ülkelere de aynen Kurtuluş Savaşında olduğu gibi emperyalizme itaat etmemek konusunda örnek teşkil edebilecektir. Bu nedenle sert söylem ve yaptırımlarla Türkiye'yi istediği rotaya getirmenin güç olduğunu, geçmişte Kıbrıs Barış Harekatı, haşhaş ekiminde ABD'nin yasak getirilmesi yolundaki uyarısına uyulmaması, ABD ile ikili savunma işbirliği anlaşmasının iptal edilmesi gibi uygulamaların olduğunu çok iyi bilmektedirler. Bu nedenle Biden Yönetimi önceliğini Türkiye ile ilişkilerine set çekmek yerine Türkiye ile ilişkilerini geliştirmek ve dengelemek, Türkiye'yi Rusya'dan geri kazanmak için çaba sarf edebileceğini, Türkiye'nin mutlaka kazanılması gereken bir ülke olduğu düşüncesi ile çabalarını arttırabileceğini gözlerden uzak tutulmamak gerekir. Eğer NATO hareket alanını genişletecek ve bu alanlardan biri Ortadoğu olacak ise Türkiye'siz bu alanın işlevsiz kalacağı bir gerçekliktir.

ABD'nin Türkiye'yi en çok meşgul edeceği alanın, Suriye olacağı muhakkaktır.2014'te Obama'nın ikinci döneminde ABD, Suriye ve Irak'ta DEAŞ'a karşı mücadelede PKK terör örgütü ile isim dışında aynı olan YPG hakimiyetindeki Suriye Demokratik Güçleri (SDG)'ni desteklemeye karar vermiştir. ABD, Trump yönetiminde, yıllardır YPG'nin ana örgütü olan PKK ile mücadele eden Türkiye ile büyük sorunlar yaratacağı açık olan grubu doğrudan silahlandırmıştır. PKK sadece Türkiye tarafından değil, Amerika Birleşik Devletleri ve AB tarafından da terör örgütü olarak tanımlandığı unutulmamalıdır.

ABD'nin YPG'ye desteği, Başkan Trump'ın görev süresi boyunca da devam etmiştir ABD'nin Ekim 2020'ye kadar bu terörist gruba çoğunluğu güvenlik ekipmanından oluşan 400 milyon dolarlık yardım aktardığı raporlarda yer almaktadır. Suriye'de DEAŞ ile mücadele kapsamında yürütülen operasyonlar ve ABD'nin SDG ile işbirliği kararı, Biden'ın Başkan Yardımcısı olarak görev yaptığı dönemde gerçekleşmiştir. Biden yönetiminin Suriye politikasının nasıl olacağı net değildir. Ancak Biden Başkan Yardımcılığından bu yana geçen zamanın birçok konuda değişikliklere yol açtığı görülmektedir. Türkiye'nin askeri gücünün Suriye Rejim Güçleri'nin ilerlemesini durdurmada son derece etkili olduğu görülmüştür.

DEAŞ'ın yeniden canlanmaya çalıştığı bugünlerde YPG'nin hakim olduğu SDG güçlerine desteğini sürdürmeye devam edeceği beklenmektedir. Bununla birlikte, ABD-SDF ilişkisinin, eski ABD özel elçisi James Jeffrey'nin tarif ettiği gibi "geçici, taktiksel ve işlemseldir" sözünün ne kadar gerçekleşeceğini zaman gösterecektir. ABD politikasının esası, DEAŞ'A karşı bir denge sağlamak ve Esad'ın tam bir zaferini önlemeye dayanıyordu. Biden yönetiminin, daha güçlü bir diplomasiyi desteklemesi ve nükleer anlaşmayı yenilemesi halinde Suriye'den askeri olarak kademeli olarak ayrılma arzusunda olduğu ise bilinmektedir. Bu

durumda ise İnan muhtemelen güçlenecek ve ABD'nin İnan etkisine karşı daha güçlü bir müttefike ihtiyacı olacaktır. Bunu sağlayabilecek ise NATO'daki en büyük ikinci orduya sahip olan Türkiye'dir.

<https://www.trthaber.com/haber/infografik/her-10-yil-bir-oncekinden-daha-sicak-oluyor-551143.html>

Doğu Avrupa Birliği Kuruluyor mu?

Prof.Dr. Anıl een- Ankara Kalesi

Küreselleşme dönemi sona ererken dünya yeni bir döneme doğru sürüklenmektedir. Yüzyıl önce imparatorluklar sona ererken ve bu doğrultuda ulus devletler siyaset sahnesine çıkarken, Avrupa kıtası dünyanın merkezi olma konumunu elinde tutmuş ve iki dünya savaşı sonrasında da Amerika Birleşik Devletleri ile birlikte oluşturduğu batı blokunu, Atlantik bölgesi merkezli olarak elinde tutmuş ve yönlendirmiştir. Batı uygarlığının çıkış bölgesi olan Avrupa kıtası iki büyük dünya savaşı ile güç kaybederek içeriden çökme aşamasına gelince, doğu ve batı Avrupa olarak öne çıkmış ve kıtanın batısı Atlantik okyanusuna doğru kayarak denizler üzerinden dünya hegemonyası oluşturmaya çalışırken Avrupa'nın doğusu da savaşlar sonrasında eskisinden çok farklı bir yapılanmaya doğru sürüklenmiştir. Batı Avrupa denizler üzerinden kıtalara yayıldıktan sonra yeni bir hegemonya arayışı içine girerken, Orta Avrupa bu duruma karşı çıkmış ve bu yüzden Birinci Dünya Savaşı Avrupa'nın doğu bölgesinde çıkmıştır. İkinci Dünya Savaşı da birincisinin devamı olarak siyasal gündeme gelirken yine Balkanlar üzerinden Doğu Avrupa coğrafyasında gerçekleşmiş, ancak bu kez İkinci Dünya Savaşı Son aşamada Rusya'nın merkezi olan Moskova bölgesinde değil, batı uygarlığının çıkış noktası olan Hazar bölgesinde sona ermiştir. Şimdi Üçüncü Dünya Savaşı arayanlar bu çizginin devamında Kafkasya üzerinden Hazar'a ve daha sonra da Hazar bölgesi üzerinden Ortadoğu ve Kuzey Asya'ya doğru yönelmektedirler. Kutsal kitaplara dayanan kıyamet senaryoları ve Armageddon adı ile planlanan Üçüncü Dünya Savaşı , Doğu Avrupa'da yarım kalan yapılanmanın tamamlanması çizgisinde ortaya çıkacak yeni olaylarla gelişecek gibi görünmektedir .

Doğu Avrupa bölgesinin merkezinde yer alan Balkanlar bölgesine bütün jeopolitik kitaplarında fazlasıyla önem verilmektedir. Dünya hegemonyasına ağırlık veren bütün büyük devletler kendi yetiştirdikleri jeopolitik uzmanları aracılığı ile, yeryüzü coğrafyasını kendi egemenliklerini merkeze koyarak açıklamaya çalışırken, üç büyük kıtanın birleştiği Ortadoğu bölgesini kalpgah adı ile dünyanın merkezi konumunu dile getirmişler ve bu doğrultuda bütün dünya kıtalarının jeopolitik değerlendirmesini yapmaya çaba göstermişlerdir. Genel olarak üzerinde birleşilen görüşe göre, Ortadoğu bölgesinin dünyanın merkezi olduğu ama üç kıtanın ortasındaki bu konumun , bu bölgenin geleceği açısından tam olarak güvenlik sağlamadığı ve o yüzden de Balkan bölgesinin daha öne çıkarak bu merkezi konumun tamamlanmasına katkı sağlaması gerektiği üzerinde bir ortak düşünceye varmışlardır Milattan sonra yaşanan iki bin yıllık dünya tarihi içinde Asya ve Avrupa kıtalarındaki gelişmeler dünya tarihini belirlemiş ve kıtalardan merkeze yönelen gelişmeler doğrultusunda,

Ortadoğu toprakları Balkanlara egemen olan güç tarafından yönlendirilmiştir. Bu merkezi coğrafya jeopolitiği çerçevesinde, Balkanlar'a egemen olan merkezi coğrafya üzerinde de hegemonya kurar. Dünya jeopolitiğinin bu ana esası, iki bin yıllık dünya tarihinin ortaya koymuş olduğu ana ilkelerden birisi olarak, dünya devletleri ve güç merkezleri arasında sürekli olarak bir tartışma konusu olmuştur. Batı Avrupa denizler üzerinden dünyaya yayılırken, Orta Avrupa ve Doğu Avrupa ülkeleri de kıtanın doğusuna doğru genişleyerek ve en büyük kıta olan Asya topraklarına doğru genişleme arayışları içinde olmuşlardır. Asya'da gelişen büyük güçler Avrupa'ya doğru açılırken, Avrupa'da öne çıkan büyük devletler de doğu'ya doğru açılmaya başladıklarında karşılıklı Doğu Avrupa bölgesi çıkmaktadır. İşte bu nedenle Balkanların tarihte merkezi bir rolü bulunmaktadır

Balkanlar bölgesine adını veren sıra dağlar bölgeye yönelen saldırı ve işgal girişimlerine karşı yeterince destek sağlamada her zaman zorlanmış ve bu yüzden bu bölgede kıtasal savunma yerleşik devlet yapılanması açısından yeterince etki sağlayamamıştır. Balkan kelimesinin iki hecesinden birinin bal olması diğerinin de kan olması gibi bir durumun arkasında, bu bölge coğrafyasının rolü bulunduğu imajı yaratılmaktadır. Dünyanın en güzel doğal yapılanmalarından birisine sahip olan bu bölgeye egemen olmak isteyen Asya ve Avrupa hegemon güçleri Balkanları ele geçirme doğrultusunda çok büyük savaflara girişmişler ve bunların sonucunda da Balkan ırmaklarından sular kan kırmızı renkte akmıştır. Balkanların bal gibi güzel coğrafyası her iki kıtanın egemenlerini bu bölgeye çekmiş ve tarih boyunca devam edip giden göç olayları nedeniyle ise her zaman bir toplumsal hareketlilik, Doğu Avrupa bölgesindeki devlet yapılanmalarını sürekli tehdit ederek savaflara yol açmıştır. Asya ve Avrupa kıtaları arasında yer alan Doğu Avrupa, Batı Asya denen komşu bölge ile birlikte göç ve yer değiştirme olaylarına sahne olduğu için her iki bölgede geçmişten kalan küçük küçük topluluklar hem Balkanları hem de Kafkasları birer etnik müze haline getirmiştir. Bugün ki küreselleşme süreci bir anlamda global Balkanizasyon olarak tanımlanırken, geçmişten gelen bu sorun bölgenin geleceği ile ilgili ana mesele olarak yeniden siyasal gündemin tam ortasına oturtulmaktadır. Bölgenin geçmişten bugüne gelen tarihsel süreci içerisinde her zaman yeni dönemler gündeme gelmiş ve Doğu Avrupa bu yüzden bir istikrarsızlık adası olarak her zaman öne çıkmıştır. Balkanlar sorunu Doğu Avrupa bölgesini her zaman canlı bir sorun haline getirerek, bu bölgede ortaya çıkan yeni yerleşimler, göçler ya da farklı siyasal yapılanmalar üzerinden dünya konjonktürünün değişmesine giden yolu açmıştır.

Doğu Avrupa'nın tarihi geçmişini modern tarihin başlangıcı olarak kabul edilen Milat yılından itibaren başlatılırsa, merkezi coğrafyada ortaya çıkan Asya ve

Avrupa kökenli bütün büyük siyasal yapılanmaların, Doğu Avrupa bölgesine ulaştığı, ya sınıra gelerek durduğu ya da sınırları geçerek tüm bölgeye egemen bir konuma geldiği görülmektedir. İnsanlık tarihinin Çin'den başlayarak Hint bölgesine gelmesi ve daha sonra da merkezi coğrafya üzerinden batı bölgelerine geçiş yapması sürecinde, Doğu Avrupa bir geçiş bölgesi ya da bir giriş kapısı olarak öne çıkmaktadır. Çin ve Hint sonrası dönemlerde Asya'nın ortalarından dünya sahnesine çıkmış olan Türk ve Moğol İmparatorluklarının Doğu Avrupa'yı geçerek Batı Avrupa topraklarına girdikleri ve böylece Pasifik kıyılarından Atlantik okyanusuna kadar uzanan geniş alanda egemen devletler kurdukları geçmişin belgelerinde görülmektedir. Sırasıyla İskitler, Hunlar, Avarlar ve Hazarlar, Asya kıtasının ortalarından yola çıkarak Avrupa kıtasının bütününde yayılmaları ve her gittikleri bölgelerde kendi nüfuslarının bir kısmını oralarda yerleştirmeleri sayesinde, bugünkü Avrupa kıtasında yaşamını sürdürmekte olan insan toplulukları ve halkların aslında Asya kökenli olduklarını ortaya koymaktadır. İki bin yıllık zaman dilimi içerisinde çeşitli siyasal olayların birbiri ardı sıra gündeme gelmeleri ile belirginlik kazanan Avrupa tarihinin bugünkü yapılanmaya sahip olmasında, doğudan gelen Asya göçlerinin belirleyici olduğu görülmektedir. Orta Avrupa'nın tam ortasında yer alan Macaristan devleti geçmişin birikimini temsil eden bir siyasal yapılanma ve Asya kökenli bir göç dalgasının bugünkü uzantısı olarak Doğu Avrupa'nın ortalarında varlığını sürdürmektedir. İngilizce adında Hun kavramı bulunan Macaristan hem Hun kökenli Asya Türklerinin bir parçasıdır hem de sekizinci ve onuncu yüzyıllar arasında devam eden Hazar göçlerinin bir kalıntısı olarak da, bugün Doğu Avrupa'daki halkların Türk kökenli geçmişlerinin en açık göstergesidir. En son Kırgızistan'da yapılan Türk Birliği zirvesine bir Avrupa Birliği üyesi Devletin Başbakanı olarak Macaristan Başbakanı'nın katılması, bütün dünya ülkelerini sarsmış ve dünya geleceğe doğru evrilirken bugünkü halkların ve ulusların geçmişten gelen kökenlerine tekrar yöneldiklerini açıkça dünya kamuoyuna göstermiştir.

Avrupa halkları incelendiği zaman, kuzey bölgesinde yaşayan halkların İskitlerin uzantısı olduğunu ve bu yüzden Avrupa'nın kuzeyine İskandinavya adı verildiği anlaşılmaktadır. Hunların öncüsü grupların Tuna boylarına yerleştikleri bugünkü Macaristan'ın Macarların, Hunların ve Hazarların karması bir nüfus yapısına sahip olduğu, daha sonraları da Kalmuk Türklerinin gelerek Tuna boylarına yerleşmesiyle beraber çeşitli Türk kökenli boyların bir ülkesi olarak Macarların orta ve doğu Avrupa'da bir krallık kurduklarını tarih kitapları anlatmaktadır. Roma İmparatorluğunu yıkan Hunların kralı olarak Atila, Asya'dan gelerek bütün Avrupa'yı ele geçirdiği zaman, İtalya merkezli Roma İmparatorluğunun çöktüğü ve Doğu ve Batı Roma olarak ikiye ayrıldığı ve böylece Doğu Avrupa'da İstanbul merkezli bir Doğu Roma ya da daha sonraki adıyla Bizans imparatorluğu

kurulduğu anlaşılmaktadır. Bu bölünmeden sonra Avrupa kıtasına kuzeyden gelen Cermen boyları ile batı Roma devletinin birleştiği ve Hristiyanlığın tüm Avrupa'ya yayılması üzerine de Romalılar ile Cermenlerin bir araya gelerek Kutsal Roma-Cermen İmparatorluğunu kurdukları anlaşılmaktadır. Batı Roma devleti Cermenlerle bir araya gelirken, Doğu Roma devleti de Balkanlar ve Doğu Avrupa bölgesindeki etkinliğini uzun süre devam ettirmiş ama Batı Roma'yı ele geçiren Hristiyanlar, Doğu Roma devletinin halkını da kendi dindaşları haline getirmek üzere Haçlı seferlerini düzenlemeye başladıkları aşamada, Doğu Avrupa bir büyük savaş alanına dönüşmüştür. Doğu Avrupa'da Doğu Roma imparatorluğu çökerken, Orta ve Kuzey Asya'dan gelen Türkler ile gene Orta ve güney Asya'dan gelen Müslümanlar, Bizans devletini yıkarak önce Selçuklu sonra da Osmanlı İmparatorluklarını kurarak, Hristiyan Romalıların Doğu Avrupa üzerinden merkezi coğrafya ülkelerini ele geçirmelerini önlemişlerdir. Selçuklular ile birlikte orta dünya bölgesine gelerek bu alanın çeşitli ülkelerine yerleşen Türkler, zaman içerisinde bölgeye yerleşerek ve merkezi coğrafya da bin yıllık bir Türk egemenliğini oluşturarak varlıklarını bugünlere kadar getirmişlerdir.

Bugün Doğu Avrupa'da yerleşik olarak devam etmekte olan devletlerin çok büyük kısmı Asya kökenli Türk göçleri aracılığı ile Avrupa'ya yönelen ve bu doğrultuda Doğu Avrupa bölgesinde devlet kuran Türk boylarıdır. Sekizinci yüzyılda Türk asıllı Fin-Ogurlar, Hazar bölgesinden yola çıkarak batıya doğru giderlerken ikiye bölünmüşler, bir kısmı kuzeydeki Finlandiya, Estonya, Letonya, Litvanya, İsveç ve Çekya gibi bugünün devletlerinin kurulmasına giden yolda bölgeye yerleşmişlerdir. Güneye yayılan Ogurlar ise, Polonya ile Macaristan bölgelerine yerleşerek Doğu Avrupa yapılanmasını tamamlamaya çaba göstermişlerdir. Rusların Polenez adını verdiği Kıpçaklar, Hazar devletinin dağılması üzerine sekizinci asır göçleri içinde yer alarak bugünkü modern Polonya devletinin oluşumunu gerçekleştirmişlerdir. Doğu Avrupa'nın en önemli bölgesi olan Balkan dağları alanında kurulan Bulgaristan devleti de, gene bir Türk asıllı devlet olarak bugünün dünyasında Türkiye'nin batı komşusu ve Doğu Avrupa'nın sınırında bir bağımsız ülke olarak varlığını sürdürmektedir. Bulgarlar, Kıpçaklar ve Macarlar ilk devletlerini Hazar denizinin kıyılarında kurmuşlar ve daha sonraki dönemde batıya doğru göç dönemi gündeme gelince, sekizinci yüzyıl göçleri ile birlikte Doğu Avrupa bölgesi üzerinden Avrupa devleti olma hakkını kazanmışlardır. Batı Avrupa'daki Endülüs İmparatorluğunun dağılması üzerine Batı Avrupa halkları denizlere açılarak okyanus ötesi kıtalarda kendilerine sömürgeler kurmuşlardır. Dünya batı Avrupa merkezli bir sömürgecilik dönemine doğru sürüklenirken, Doğu Avrupa ülkeleri daha farklı bir tarihsel süreçten geçmişlerdir. Roma İmparatorluğu sonrasında Macarlar bir Doğu Avrupa Krallığı kurarak Dalmaçya kıyılarına kadar egemenlik alanını genişletmişler ancak bu

sırada Müslüman Boşnakların Balkanlara gelmesi üzerine, bir Türk ve İslam devleti olarak Osmanlı İmparatorluğu Anadolu üzerinden Balkanlara geçerek Hristiyanlığın doğuya doğru yayılarak Asya kıtasına erişmesini önlemişlerdir. Selçuklu İmparatorluğu İstanbul'u alamayınca dağılmış yerine kurulan Osmanlı İmparatorluğu İstanbul'u alarak egemen olmuştur.

Osmanlılar öncesinde bir dönem Macarların yönetimi altına giren Doğu Avrupa toprakları, Osmanlı döneminde sürekli olarak Müslüman ve Hristiyan dinleri arasında bir çekişme alanı haline gelmiştir. Romalıların Orta Doğu'ya gelerek bu bölgede kurulmuş iki Yahudi devletini yıkmaları üzerine, Yahudiler dağılmış, bir kısmı Akdeniz kıyılarına yerleşirken, diğerleri de önce Hazar bölgesine ve daha sonra da Asya topraklarından Avrupa kıtasına yönelik göç hareketleri içinde yer alarak, Avrupa ülkelerinin özellikle deniz kıyısı bölgelerine yerleşmişlerdir. Orta Doğu'da ikinci kez yıkılan İsrail devletini üçüncü kez kuramayan Yahudiler, Avrupa tarihi içinde hem Doğu Avrupa hem de batı Avrupa ülkelerinde yerleşik yaşama geçmişlerdir. Batı Avrupa ülkelerinin hızla zenginleşmesi üzerine dünya ticaretini ellerinde tutan Yahudi topluluklarına karşı, Hristiyan batı Avrupa ülkelerinde ciddi tepkiler ortaya çıkınca hem Endülüs devleti yıkılmış hem de ikinci dünya savaşına kadar geçen süre içinde Avrupa kıtası Hristiyanlar ve Yahudiler arasında bir çekişme ve savaş alanına dönüşmüştür. Batı Avrupa'dan kovulan Museviler'in bir kısmı deniz yollarının geçtiği yeni ülkelere doğru göç ederken, geri kalanlar da Türk asıllı halkların egemen olduğu Kuzey ve Doğu Avrupa ülkelerine sığınmışlardır. İspanya'dan kovulan Yahudiler Balkanlara geldiğinde, Batı Avrupa'dan Doğu Avrupa ya geçiş süreci yaşanmıştır. İspanya'dan gemilerle Doğu Avrupa ve Orta Doğuya gelen üç yüz bin Seferad Yahudisi hem Osmanlı devletinin hem de Doğu Avrupa'nın yeniden yapılandırılmasında önde gelen roller oynamışlardır . Hristiyanların Yahudileri Avrupa'dan atma politikasına karşılık Yahudiler de hem orta ve Kuzey Avrupa devletlerinde hem de Doğu Avrupa devleti olarak öne çıkan Osmanlı İmparatorluğu çatısı altında örgütlenerek varlıklarını sürdürmüşlerdir.

Avrupa'nın batısındaki İspanya yarımadasından göç ederken, Hristiyan Avrupa'nın doğusunda bir Yahudi devleti kurmayı düşünen Seferadlar, bunun için yeterli güce sahip olmadıkları için Müslüman Osmanlılardan yardım istemişler ve bu doğrultuda Macar Yahudileri geliştirdikleri top silahlarını Osmanlılara vererek Doğu Avrupa'nın merkezini Hristiyan Bizans'ın elinden almışlardır. İstanbul Türk ve Müslümanların eline geçince, bütün Balkan ülkelerine ve Doğu Avrupa bölgesine dönük olarak yeni bir imparatorluk düzeni kurulmuştur. Yedi yüzyıllık bir dönemde Osmanlılar Balkanlar ve Kafkaslar arasındaki alana egemen olurlarken, sürekli olarak Hristiyan Avrupa'nın orduları ile savaşmak zorunda

kalmışlardır. Osmanlı devleti tarihe Müslümanların koruyucusu olarak geçerken, bu durumdan Museviler de yararlanmışlar ve Hristiyan dininin Haçlı seferleri ile Avrupa'dan Asya'ya yayılmasını Osmanlıların Doğu Avrupa bölgesinde önlemesine, Musevi lobileri birçok yönden yardım etmişlerdir. İberik yarımadasından kovulan Museviler ile Müslümanların içine düştüğü durumun benzeri, Balkan savaşları sırasında Doğu Avrupa bölgesinde yaşanmış ve Osmanlılar Avrupa topraklarından geri çekilirken, bu imparatorluğun vatandaşı konumundaki Museviler de Avrupa'dan çıkartılarak mübadele sözleşmesi ile Türk ve Müslümanların yönetiminde çöken imparatorluğun yerine kurulan Türkiye Cumhuriyeti çatısı altında yeni bir yapılanmaya yönlendirilmişlerdir. Böylece bir anlamda Avrupa kıtasında ya da Doğu Avrupa toprakları üzerinde kurulmak istenen Yahudi devletinin, bu küçük kıta üzerinde kurulamayacağı ortaya çıkmış ve Birinci Dünya savaşı sırasında Avrupa'da kurulamayan bu devletin nerede kurulacağı tartışma konusu olmuştur. Böyle bir devlet için Fransa Madagaskar adasını tahsis ederken, İngiltere Latin Amerika kıtasının tam ortasında yer alan Arjantin devletinin kuzey bölgesini teklif etmiş, bazı batılı otoriteler ise bu devletin Avustralya ya da Yeni Zelanda gibi uzak doğu ülkelerinde kurulmasının, dünya barışı açısından yararlı olacağını öne sürerek başka alternatifler ortaya koymuşlardır. Türkiye'nin kurucusu Atatürk, Avustralya kıtasındaki eyaletlerden birisinde böyle bir devletin kurulmasının dünya barışı açısından yararlı olacağını ileri sürmüştür. Ne var ki, Osmanlı Yahudileri önce İstanbul'un ortasında Pera bölgesinde, bu olmazsa İzmir-Manisa hattında Avrupa'da kurulamayan Musevi devletinin kurulmasını talep etmişlerdir.

Museviler Doğu Avrupa'da kurulamayan İsrail'in kutsal kitaplara dayanılarak vaad edilmiş topraklar üzerinde Orta Doğu alanında kurulması için mücadele etmişlerdir. Sonunda Birleşmiş Milletlerin kurulması ve bir numaralı kararı ile de Filistin'de bir Musevi devleti kurulması konusunda karar alması üzerine, bu bölgede ayrı bir devlet kurulması için mahalli halka danışılmadan ve bir referandum yapılmadan Birleşmiş Milletler kararı ile bu devlet kurulmuştur. Böylece bir yandan Avrupa'da kurulamayan İsrail devleti Orta Doğu bölgesinde kurulurken, diğer yandan da Rusya topraklarında kurulamayan Türk devleti de Anadolu yarımadası üzerinde kurulmuştur. Rus Çarlık rejiminin polisleri Türkçü önderleri Rusya'dan kovunca, bunun üzerine İsviçre'de toplanan beşinci Türkçülük kongresinde, Türklerin ana vatanı olarak Anadolu yarımadası ilan edilerek bir Türk devleti ilk kez Türk adı ile Anadolu yarımadası üzerinde kurulmuştur. Avrupa kıtasında kurulamayan Musevi devleti ve Rusya bölgesinde kurulamayan Türk devleti İsviçre kongreleri üzerine, dünyanın ortasındaki merkezi alanda kurulabilmiştir. İki devlet aynı siyasal süreç içinde Ortadoğu bölgesinde kurulurken, tıpkı Endülüs döneminde batı Avrupa'dan dışlandıkları

gibi Şimdi de Doğu Avrupa topraklarından dıŐarıya atılıyorlardı. Museviler İstanbul ve de İzmir yörelerinde kendi devletlerini kuramadığı gibi, Türkler'de Kazan-Kırım-Kafkasya üçgeninde kuramadıkları Türk devletini Edirne'den Ardahan'a kadar Misakı Milli ile ilan ettikleri vatan toprakları üzerinde kuruyorlardı. Üç büyük din arasındaki çekiŐmeler ile Rusya, İngiltere, Fransa, İtalya ve Japonya gibi emperyalist devletlerin aralarındaki çatıŐmalar ve savaŐların dünyayı getirdiği yeni noktada, Doğu Avrupa'daki Müslüman Türkler ile Osmanlı döneminden kalma Museviler de dıŐlanarak, İngiliz ve Fransız emperyalizmleri Doğu Avrupa bölgesinde kendilerine küçük ortaklar arıyorlardı. İngiltere Yunan devletini kurarken, Fransa Romanya ve Arnavutluk, Rusya, Bulgaristan ve Sırbistan, Almanya Hırvatistan ve Slovenya gibi eski Osmanlı eyaletlerini yeni Hristiyan devletler olarak Müslümanlara ve Musevilere karşı, Doğu Avrupa'da topraklarında kendi kolonilerine dönüŐtürmeye çalıŐıyorlardı.

Birinci Balkan savaşı sonrasında Doğu Avrupa'da, küçük Balkan devletleri kuruluyor ve sonraki aşamada bu devletler daha büyümek üzere ikinci bir Balkan savaşına yönelirken, Türkler Balkanları terk ederek Anadolu topraklarına geliyorlardı. Osmanlı egemenliği altında Vatikan yönetimindeki Hristiyan Avrupa'ya karşı kendilerini korumaya çalıŐan Museviler, son aşamada Makedonya'yı bir Melami devleti olarak örgütleyerek bu devletin çatısı altında Selanik merkezli yeni bir Musevi Makedonya kurma planları devreye sokmaya çalıŐmıŐlardır. İngiliz emperyalizmi bu projenin önüne geçerek, Musevilerin de tıpkı Müslümanlar gibi Doğu Avrupa bölgesini terk etmeleri için Selanik ve İzmir'de yangınlar çıkararak ve bazı örgütlenmeleri gündeme getirerek bölgede bir mübadele düzenlemesi yapılmasını dayatmıŐtır. Doğu Avrupa bölgesinde Müslüman Osmanlı yönetimi biterken Vatikan denetiminde bir Hristiyan yapılanmasını önlemek üzere, Museviler Makedonya'yı bir Avrupa Musevi devleti olarak yeniden kurmaya çaba gösterirlerken, Fransa destekli İngiltere, Hristiyan Türkler ile Müslüman ve Museviler arasında bir mübadele yapılmasını siyasal baskılar aracılığı ile gerçekleŐtirmıŐlerdir. Türkler, Müslümanlar ve Museviler ile Ortodokslar arasında bir mübadele antlaŐması hem Balkanlar hem de Irak ve Suriye ile Türkiye arasında imzalanarak, Avrupa tipi ulus devletler modeli Orta Doğu bölgesine de getirilmek istenmiŐtir. Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu bölgesindeki ülkelerin kurucusu olan İngiliz-Fransız ortaklığı, bugün gelinen yeni aşamada ABD-İsrail ikilisi ile karşı karşıya kaldığı için, merkezi coğrafya da gene büyük devletler ve siyasal güçler arasında eskisinden farklı bir çizgide yeni anlaşmazlıklar sürecine girilmiŐtir. Avrupa ve Rusya'da kurulamayan iki devletin zorlanarak Ortadoğu Bölgesinde kurulması ile yeni gelinen noktadaki sıcak çatıŐmalarla bölge gerginlik ortamına doğru sürüklenirken, Üçüncü Dünya

Savaşı'nı hatırlatan benzeri gelişmeler bugünün dünyasında insanlığın geleceğini tartışmalı bir duruma sürüklemektedir.

Türkiye üç kıtanın ortasında üç yarımada üzerine kurulurken, ulusal yemin ile korunma altına alınan sınırlarını güvence altına almak üzere bir güvenlik devleti olarak kurulmuştur. Kurucu iradenin bu başarılı girişimi yüzünden, Türkiye Cumhuriyeti yüz yıllık bir zaman diliminde her türlü saldırıya karşı kendisini korumasını bilmiş ve Kıbrıs gibi yüz yıl önceki dönemde Misakı Milli sınırları dışında bırakılan Türk toprağını ana vatana yakınlaştırma başarısını sağlamıştır. Türkiye sürekli savunmada kalarak başarı sağlarken, İsrail ise sürekli sorun yaratarak, bölge devletleri arasında çekişmeleri körükleyerek her zaman için bir üçüncü dünya savaşı arayışı içinde olmuştur. Küçük İsrail'in Büyük İsrail'e dönüşmesi için bölge devletlerinin parçalanmasına dönük senaryolar ardarda devreye sokulmuş ve bu doğrultuda orta dünyada Balkanizasyon senaryoları parçalanmaları hedefleyerek yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. Bu yüzden Orta Doğu bölgesinde tam olarak güvenlik sağlayamayan İsrail, Yunanistan, Bulgaristan ve Romanya gibi Hristiyan Doğu Avrupa ülkeleri ile Türkiye karşıtı çizgide yeni güvenlik antlaşmalarına girişmiştir. Türkiye böylece Doğu Avrupa bölgesinden bir Hristiyan ittifak ile çevrenirken, İsrail öbür tarafta da Birleşik Arap Emirliklerini taşeron konumunda kullanarak ve bu kez yeniden Ortadoğu'nun Müslüman ülkeleri ile anlaşmaya giderek, laik rejimi ile kendisine şimdiye kadar şeriat rejimlerine karşı şemsiye görevini yapan Türkiye Cumhuriyetine karşı bir çizgide, bu kez de güneyden çevirme hareketine yönelerek, hasım konumunda bir tutum ile eski müttefiki Türkiye devletinin karşısına çıkmaktadır .

Son dönemdeki gelişmeler böylesine olumsuz bir çizgide gelişirken, İsrail'in Bulgaristan Yunanistan ve Romanya ile yeni bir dayanışma ittifakına kalkışması ile Doğu Avrupa bölgesini yeniden batı merkezli bir doğrultuda devreye sokularak, Ortadoğu barışı için Balkanlar ve Kafkaslar arasında yeni düzen arayışı gündeme getirilmektedir. Eskiden Doğu Avrupa'da egemen olan Osmanlı Devleti'nin yıkılışı üzerine, bu bölgede komünist rejimler oluşturularak Rusya'nın öncülüğünde koskoca bir Sovyetler Birliği kurulmuştur. Hristiyanlık merkezi Vatikan'a karşı Müslüman Osmanlı Devleti'ne sığınan Museviler, Osmanlı sonrası dönemde yeni bir Hristiyan baskısı ya da dayatmalarıyla karşı karşıya kalmamak üzere, Rusya üzerinden oluşturulan Sovyetler Birliği'nin dinsizlik düzenini desteklemişlerdir. Başta Rusya olmak üzere bütün sosyalist ülkelerde dinsizlik resmi ideolojinin bir uzantısı olarak kabul edilmiş ve bu doğrultuda Hristiyan ülkelerde Kiliseler, Müslüman ülkelerde ise Camiler hem kapatılmış hem de yıkılmışlardır. Hristiyan dünyaya karşı da dinsizlik esasını savunan Yahudiler kendi

dini kimliklerini koruyarak Doğu Avrupa'dan vazgeçmemişler ve Hazar Devletinin uzantısı olan Doğu Avrupa ülkelerinde, materyalizmi savunan sosyalizm üzerinden uzlaşma arayarak yerlerini korurlarken, yine bu bölge üzerindeki Vatikan'ın etkisini önlemişlerdir. Rusya dünya savaşları sonrasında yeni dönemde öne geçerken, Ortodoks inancını Doğu Avrupa halkları arasında yaygınlaştırarak Müslümanların ve Musevilerin bölgeden ayrılmalarını sağlayacak bir eski karşıtlığı canlı tutarak, Hristiyan Avrupa kıtasının desteği ile Osmanlı artığı nüfusları Doğu Avrupa bölgesinden uzaklaştırabilmenin çabası içinde sosyalist dönemi kendi açısından değerlendirebilmenin yollarını aramıştır. Sosyalist sistemin tasfiyesi aşamasına gelindiğinde zayıf düşmüş bir Rusya eski ideolojik imparatorluğu bölgelerinde güç kaybetmiş ve eski SSCB üyesi olan on beş adet eyalet bağımsız devletler olarak Birleşmiş Milletlerin çatısı altındaki yerlerini almışlardır . Osmanlı yönetimi sonrasında komünizm üzerinden Rus yönetiminin egemen olduğu Doğu Avrupa ülkelerinde sosyalist sistemin tasfiyesi ile birlikte bağımsızlık düzenleri devreye girmiş, ancak bu aşamadan sonra da Batı Avrupa merkezli Avrupa Birliği, Avrupa'da bir kıtasal devlet kurmak üzere Doğu Avrupa ülkelerini üye yaparak içine almıştır. Ne var ki Bosna, Arnavutluk ve Kosova gibi Müslüman ülkelere üyelik hakkı tanınmayarak, Avrupa Birliği'nin Hristiyan kimliği korunmuştur. Eski Osmanlı kalıntılarının bu bölgeden temizlenmesine, AB yönetimi üyelikten önce yer vermiştir.

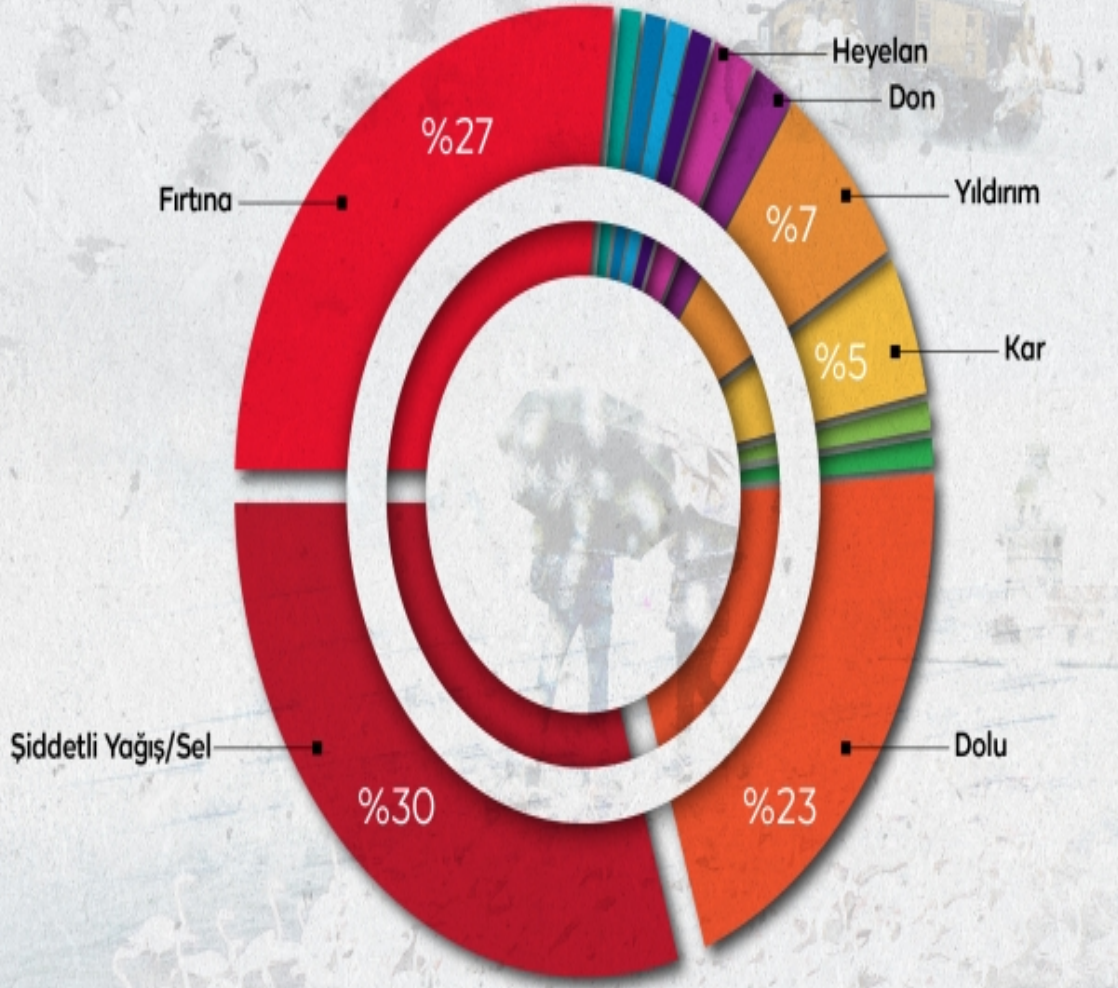
Küreselleşme sürecinde ABD'nin kontrolü altında bir Avrupa Birliği sürecine giren Avrupa ülkeleri zaman içinde birleşeceklerine, kendi ayrı yapılarını korumak durumunda kalmışlar ve ABD ile anlaşmazlığa düşen İngiltere ise birlikten ayrılma yoluna girince, başta Fransa ve İspanya olmak üzere büyük devletlerin bu birlikten ayrılma yoluna doğru yönlerini değiştirdikleri görülmüştür. Batı Avrupa'nın büyük devletleri birbiriyle çekişmelere gene eskisi gibi düştükleri açığa çıkınca, birliğe sonradan üye olan Hristiyan Doğu Avrupa devletlerinin geleceği tartışılmaya başlanmıştır. Kuzeyinde Protestan, güneyinde Katolik, doğusunda Ortodoks mezheplerine sahip olan Avrupa Devletleri'nin, son yıllardaki gelişmeler karşısında batı Avrupa merkezli bir Avrupa birliği oluşumundan giderek uzaklaştıkları, kıtasal birlik yerine bölgesel ittifaklar arayışı içine yöneldikleri görülmektedir. İngiltere'nin başlatmış olduğu Avrupa Birliğinin dağılma sürecine girerken, bunun yerini Akdeniz Birliği, İskandinav Birliği, Batı Avrupa Birliği, Orta Avrupa Birliği, Doğu Avrupa Birliği, Balkan Birliği, Ege Federasyonu ya da Kuzey Birliği gibi bu eski kıtayı yönlere doğruğultusunda bölecek bazı bölgesel birlikler konuşulmaya başlanmaktadır. Türkiye'yi dışlayan ve hiçbir biçimde bu tür bölgesel yapılanmalar içinde düşünmeyen, Türkiye karşıtı girişimler giderek ön plana çıkarken, Türkiye bir parçası olduğu ve büyük oranda da komşu konumuna sahip olduğu Doğu Avrupa yapılanması içinde bile

düşünülmemektedir. Müslüman bir halka sahip olan Türkiye'nin sadece din ayrılığı gerekçesi ile Doğu Avrupa'dan dışlanması bile bugünkü Avrupa ülkelerinin Ortaçağ zihniyetinden henüz uzaklaşmadıklarını da ortaya koymaktadır.

Avrupa'nın geleceği belirsizlik ortamına girerken, Avrupa Devletleri kendilerini kurtarmak üzere sınır komşuları ile bölgesel birliklere gitmektedirler. Son yıllarda Macaristan ve Polonya gibi Doğu Avrupa ülkeleri ile batı Avrupa merkezli Avrupa Birliği arasında ihtilaflar çıkmakta ve bu ülkeler sürekli olarak AB ortamından dışlanmaktadır. Varşova kenti soğuk savaş dönemindeki doğu blokunun merkezi konumundayken, NATO'ya karşı doğu paktı olarak Polonya merkezli bir savunma örgütü Varşova Paktı adıyla kuruluyordu. Avrupa'nın büyük devletleri ABD'nin NATO baskılarına karşı yeni bir Avrupa ordusu kurulması düşüncelerini Avrupa Birliğinin merkezi olan Brüksel'de savunurlarken, ABD merkezi bölgedeki Arap ülkelerini bir araya getirerek Avrupa ordusuna karşı bir Arap Ordusu'nun Ortadoğu da kurulmasıyla ilgili toplantıyı, Varşova kentinde Brüksel'ci ülkelere karşı düzenlemiştir. Doğu Avrupa bölgesinin merkezi olarak kabul edilen Varşova kenti yeni dönemde ABD destekli politikaların da merkezi konumuna geleceği son gelişmelerle ortaya çıkmaktadır. Ayrıca eski Doğu Avrupa'nın sosyalist ülkeleri olan Polonya, Macaristan, Çekya ve Slovakya gibi dört ülkenin oluşturduğu V-4 olarak adlandırılan Vişegrad dördlüsü oluşumu da bir anlamda Orta Avrupa Birliği arayışının sonucu olarak gündeme gelmiştir. Bir anlamda Doğu Avrupa'ya yönelen yeni bölgesel ittifakın çıkış yeri olarak belirlenen Vişegrad kenti Avrupa Birliği'nin dışında gelişen yeni bir oluşum olarak dünya sahnesine çıkmaktadır. Batı Avrupa, Atlantik okyanusuna ve Akdeniz bölgesine doğru kayarken, siyasal alanda boşluğu hissedilen Doğu Avrupa yapılanmasını karşılamak üzere, Vişegrad gibi bir Orta Avrupa kentinde dört devletin ilgili çalışmalarına başlaması, geleceğin Avrupa yapılanmasında Orta ve Doğu Avrupa bölgelerinin birlikteliği ile daha güçlü bir alternatif yapılanmayı öne çıkaracaktır. ABD'de yaşamakta olan milyonlarca Doğu Avrupa kökenli insanların içinde yer aldığı Çek, Polonya, Macar, Fin ve Ukrayna kökenli lobilerin ve bu ülkelerden ABD'ye göç etmiş olan Yahudi lobilerinin örgütlü etkinlikleri, önümüzdeki dönemde daha güçlü bir biçimde öne çıkarsa, o zaman şimdiye kadar hep ihmal edilen ve geri planda tutulan Doğu Avrupa Bölgesi'nde, yepyeni yapılanmalar ortaya çıkabilecektir. Önümüzdeki dönemde Varşova ya da Odesa merkezli bir Doğu Avrupa Birliği oluşumu gündeme gelebilir. Türkiye komşusu olduğu bu bölgenin geleceği ile yakından ilgilenmek ve gereğini yapmak zorundadır.

2020'de Meydana Gelen Sıra Dışı Hava Olayları

Yıl boyunca 984 sıra dışı hava olayı yaşandı.

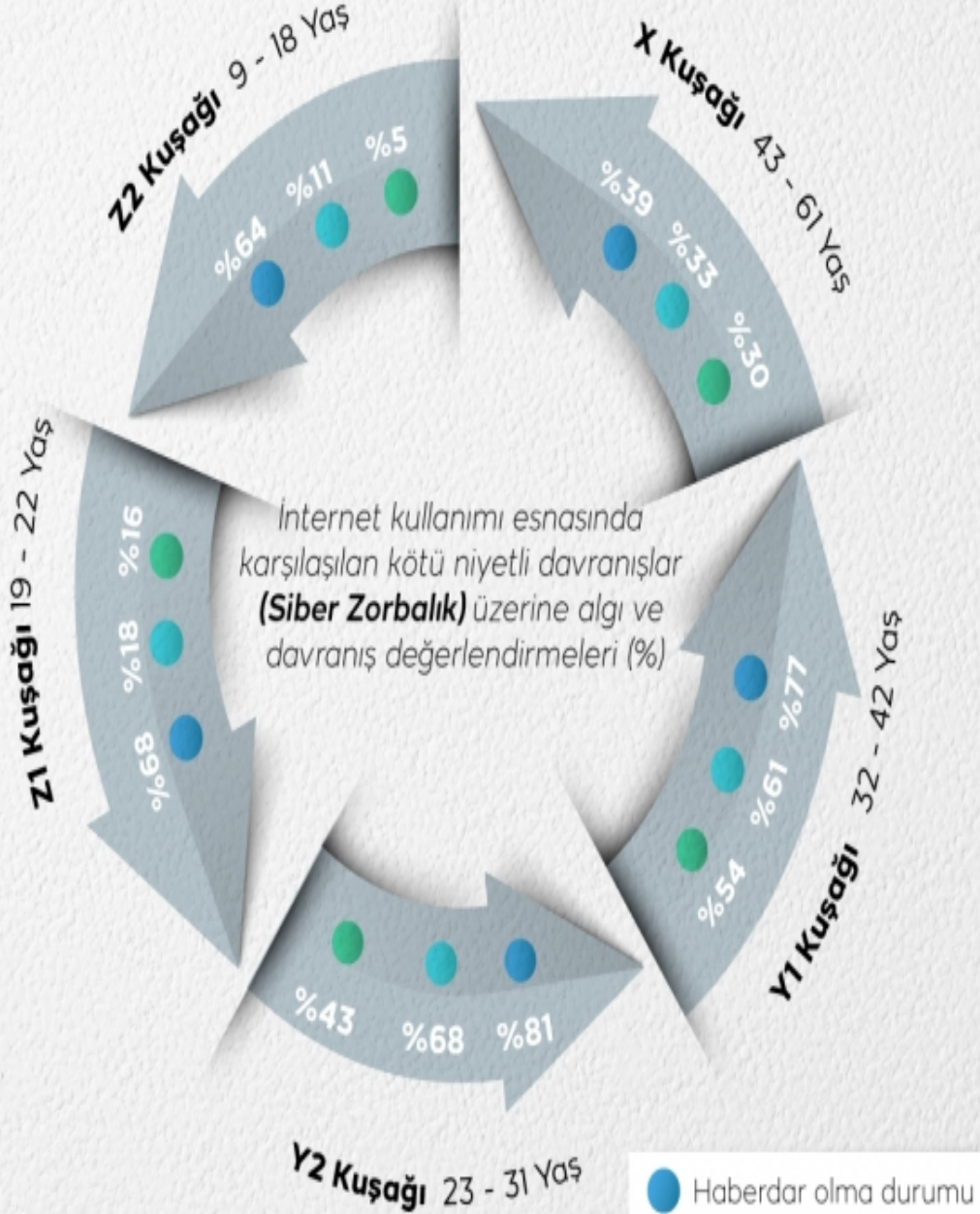
Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

TRT HABER

<https://www.trthaber.com/haber/infografik/turkiyede-2020de-984-sira-disi-hava-olayi-gerceklesti-550530.html>

ONLİNE TEHLİKELER GENÇLERİ TEHDİT EDİYOR

TÜRKİYE'DE KUŞAKLARIN FARKINDALIĞI

TRT HABER

Kaynak : İstanbul Üniversitesi İstatistik Uygulama ve Araştırma Merkezi

<https://www.trthaber.com/haber/infografik/online-tehlikeler-gencleri-tehdit-ediyor-549050.html>

Çin ve Hindistan arasındaki yarım asırdan uzun süreye dayanan gerilim dinmek bilmiyor

Çin ve Hindistan sınırındaki gerilim, 15 Haziran 2020'de çıkan çatışmalarda 20 Hint askerinin ölmesinin ardından artarak devam ediyor

ÜLKELERİN HAKİMİYET ALANLARI

- Pakistan
- Hindistan
- Çin

- Çinli yetkililer, Hint ordusuna "sınır gerisine çekilin" çağrısı yaptı. Yeni Delhi yönetimi ise geri adım atmamakta kararlı davranıyor
- Pekin yönetimi, "Güney Tibet" olarak adlandırdığı Hindistan'ın Arunaçal Pradeş eyaletindeki 90 bin kilometrekarelik alanda hak iddia ediyor. Yeni Delhi yönetimi ise Aksai Çin platolarını kapsayan 38 bin kilometrekarelik alanın Çin tarafından işgal edildiğini savunuyor

1947- 1962

Çin, Tibet'in batısı ve Sincan Uygur Özerk Bölgesi'ni birbirine bağlayan 1200 kilometre uzunluğunda yol inşa etti. Yolun 179 kilometrelik bir kısmı, Hindistan'ın hak iddia ettiği Aksai Çin bölgesinden geçiyordu

1960'ta başlayan görüşmelerde anlaşamayan iki ülke, 1962'de savaşa girdi. 3 bin Hint, 700 Çin askeri yaşamını yitirdi

11 EYLÜL 1967

Çin Ordusu, Hindistan'ın Nathu La'daki askeri noktasına saldırılar düzenledi. "Nathu La" ve "Cho La" çatışmaları yaşandı

EKİM 1975

Hindistan'ın Arunachal Pradeş eyaletinde yaşanan askeri olaylarda 4 Hint askeri hayatını kaybetti

EYLÜL 2014

Hindistan, Ladakh sınırında kanal inşa etmeye başladı. Çin, bölgeye birliklerini gönderdi. 3 hafta sonra askerlerin geri çekilmesiyle gerilim sona erdi

HAZİRAN 2017

Çin, tartışmalı Doklam bölgesinde yol inşa etmeye başladı. Hindistan bölgeye birlikleriyle müdahale etti

AĞUSTOS 2017

Pangong Gölü'nde çıkan olaylarda her iki taraftan çok sayıda asker yaralandı

10 MAYIS 2020

Hindistan'ın Sikkim eyaletinde yaşanan çatışmada 7'si Çin, 4'ü Hint olmak üzere 11 asker yaralandı

21 MAYIS 2020

Çin birlikleri, Hindistan'ın yol inşasına itiraz ederek Ladakh'taki Galwan Vadisi'ne girdi

24 MAYIS 2020

Çin, "Hot Springs, Patrolling Point 14 ve Patrolling Point 15" bölgelerine ağır araçlar sevk ederek kamp kurdu

15 HAZİRAN 2020

Galwan Vadisi'ndeki çatışmada 20 Hint askeri yaşamını yitirdi. Çatışmanın ardından Hindistan, Ladakh'a füze savunma sistemi yerleştirdi

30 HAZİRAN 2020

Çin, Doğu Ladakh'a obüs ve tank konuşlandırdı

11 EYLÜL 2020

Moskova'da bir araya gelen Hindistan ve Çin'in savunma bakanları, birliklerin sınır bölgelerinden geri çekilmesi, uygun bir mesafenin muhafaza edilmesi ve Ladakh'ta gerilimin düşürülmesi konusunda anlaşıldığını açıkladı

22 OCAK 2021

Hint basınında, Sikkim eyaletinin kuzeyindeki Naku La geçidinde çatışma çıktığı, her iki taraftan yaralıların olduğu ifade edildi

JOE BIDEN
ABD Başkanı

ABD'nin 46. Başkanı Biden, görevdeki ilk haftasında 43 resmi karara imza attı

Biden, görevindeki ilk haftasında 43 resmi belgeye imza atarak, ABD'nin yakın tarihinde görevindeki ilk haftasında en çok karara imza atan başkan oldu

1. GÜN

20 Ocak
Çarşamba

17 kararname

Trump'ın tartışmalı politikalarının bitirilmesi

EN ÖNEMLİLERİ:

- Trump'ın bazı Müslüman ülkelere yönelik uyguladığı seyahat yasağının kaldırılması
- Federal bina ve yerleşkelerde Covid-19 nedeniyle maske takılması zorunluluğu
- Paris İklim Anlaşması ve Dünya Sağlık Örgütüne geri dönüşmesi
- Meksika sınırına örülen duvara sağlanan fonların kesilmesi

2. GÜN

21 Ocak
Perşembe

8 kararname, 1 genelge

Kovid-19'la mücadele

EN ÖNEMLİLERİ:

- Yurt içi ve uluslararası seyahatlerde maske zorunluluğu
- Tedaviye erişimin kolaylaştırılması
- Okulların açılması için gerekli şartların sağlanması

3. GÜN

22 Ocak
Cuma

7 kararname

Düşük gelirliye yönelik kararlar

EN ÖNEMLİLERİ:

- Düşük gelirli ailelerin daha hızlı Kovid-19 ekonomik destek yardımlarını almaları
- Federal çalışanların minimum saatlik ücretinin 15 dolara yükseltilmesi

6. GÜN

25 Ocak
Pazartesi

2 kararname, 1 bildirme

Trump dönemi politikalarına yönelik adımlar

EN ÖNEMLİLERİ:

- Trump'ın, transseksüellerin orduya alımını yasaklayan başkanlık kararnamesinin geçersiz kılınması
- Federal kurumların satın alımlarında Amerikan mallarına öncelik verilmesi

7. GÜN

26 Ocak
Salı

4 kararname

"İrk eşitliği" konusu

EN ÖNEMLİLERİ:

- Federal konut sistemindeki ayrımcı politikaların kaldırılması
- Amerikan yerlisi toplumlara da ilişkilerin geliştirilmesi
- Asya kökenli Amerikalılara yönelik yabancı düşmanlığı ile mücadele

8. GÜN

27 Ocak
Çarşamba

2 kararname, 1 bildirme

İklim değişikliğiyle mücadele

EN ÖNEMLİLERİ:

- Beyaz Saray'da "Başkanlık Bilim ve Teknoloji Danışma Kurulu" adı altında ekip kurulması
- "Bilimsel Entegrasyon ve Kanıt Temelli Politika ile Hükümete olan Güveni Tazeleme" başlıklı bildirme

Önceki başkanların ilk haftalarındaki kararname sayıları

Donald Trump
2017-2021

4

Barack Obama
2009-2017

5

George W. Bush
2001-2009

0

28.01.2021

AA
ANADOLU AJANSI
KCC

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/21804>

Fransa'da 2020'de İslam karşıtı saldırılar yüzde 53 arttı

Fransa, Avrupa'da en fazla Müslümanın yaşadığı ülkeler arasında ilk sırada yer alıyor

FRANSA'DA İSLAM KARŞITI SALDIRILAR

2019 **154**

2020 **235**

Fransa'da 2020'de İslam karşıtı saldırılar, bir önceki yıla göre **yüzde 53 artış gösterdi**

↑
%53

Ülkede saldırılar en çok **Rhones-Alpes, Paca** ve başkent **Paris**'in de içinde olduğu **Ile-de-France bölgelerinde** yaşanıyor

2020'de camilere yönelik **saldırılar %35 arttı**

Fransa'da çoğu Kuzey Afrikalı yaklaşık **6 milyon Müslüman** yaşıyor

2020'de Fransa **İslam Konseyi**'nin merkezine veya yöneticilerin evine **tehdit içeren 70 mektup** gönderildi

Sanal ortamda İslam ve Müslümanlar hakkında yalanların ve Müslümanlara karşı **nefreti körükleyen maillerin** yayılmasından endişe duyuluyor

Fransa'da İslam karşıtı saldırıların yanı sıra **Müslümanları hedef alan yasa tasarısı** hazırlandı

29.01.2021

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/21814>

TRT 2 şubat ayında her akşam farklı bir filmi ekrana getirecek

Edebiyattan tarihe, resimden tiyatroya, müzikten felsefeye birçok alanda yapımları izleyiciyle buluşturan TRT 2, ödüllü ve prestijli filmleri ekrana getirecek

1 ŞUBAT PAZARTESİ 21.00

"TRANSIT"

2 ŞUBAT SALI 21.00

"THE DIVING BELL AND THE BUTTERFLY"
(Kelebek ve Dalgıç)

3 ŞUBAT ÇARŞAMBA 21.00

"FIVE EASY PIECES"
(Beş Kolay Parça)

4 ŞUBAT PERŞEMBE 21.00

"ANONS"

5 ŞUBAT CUMA 21.30

"ABOUT ELLY"
(Elly Hakkında)

6 ŞUBAT CUMARTESİ 21.30

"THE BUTLER"
(Başkanların Hizmetkârı)
TV'de İlk

7 ŞUBAT PAZAR 21.30

"GOOD DAY'S WORK"
(Çalışmak İçin İyi Bir Gün)

8 ŞUBAT PAZARTESİ 21.30

"MISTER TWISTER AT THE PITCH"
(Bizim Sınıf Sahada)

9 ŞUBAT SALI 21.00

"SALESMAN"
(Satıcı)

10 ŞUBAT ÇARŞAMBA 21.00

"ADMIRAL"
(Amiral)

11 ŞUBAT PERŞEMBE 21.00

"AYDEDE"

12 ŞUBAT CUMA 21.30

"HOSTILES"
(Vahşiler)

13 ŞUBAT CUMARTESİ 21.30

"BIG EYES"
(Büyük Gözler)

14 ŞUBAT PAZAR 21.30

"MIDNIGHT IN PARIS"
(Paris'te Gece Yarısı)

15 ŞUBAT PAZARTESİ 21.30

"CLOUDBOY"
(Niilas'ın Öyküsü)

16 ŞUBAT SALI 21.00

"THE WIND WILL CARRY US"
(Rüzgar Bizi Sürükleyecek)

17 ŞUBAT ÇARŞAMBA 21.00

"KUYUCAKLI YUSUF"

18 ŞUBAT PERŞEMBE 21.00

"THE SILENCE"
(Sükut)

19 ŞUBAT CUMA 22.15

"HONEYLAND"
(Bal Ülkesi)

20 ŞUBAT CUMARTESİ 21.30

"LOOKING FOR ERIC"
(Hayata Çalım At)

21 ŞUBAT PAZAR 21.30

"THE MAN WHO KNEW INFINITY"
(Sonsuzluk Teorisi)

22 ŞUBAT PAZARTESİ 21.00

"JOURNEYMAN"

23 ŞUBAT SALI 21.00

"THE TRUTH"
(Saklı Gerçekler)

24 ŞUBAT ÇARŞAMBA 21.00

"THE CHILDREN OF GENGHIS"
(Cengiz'in Çocukları)

25 ŞUBAT PERŞEMBE 21.00

"ÇIRAK"

26 ŞUBAT CUMA 21.30

"DEEP RIVERS"
(Derin Nehirler)

27 ŞUBAT CUMARTESİ 21.30

"SUPA MODO"
(Süper Kahraman)

28 ŞUBAT PAZAR 21.30

"BLACK SNOW"
(Siyah Kar)

Monoklonal antikorlar nedir, Almanya'da uygulanacak Covid tedavisi umut veriyor mu?

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55858237>

Almanya, Covid-19 aşısı teminindeki eksikliği "monoklonal antikorlara" dayalı yeni bir ilaçla telafi edeceğini, nüfusunu bu tedaviyle korumaya çalışacağını açıkladı. Almanya Sağlık Bakanı Jens Spahn, hükümetinin bu ilacı temin ettiğini ve Avrupa Birliği'nde (AB) uygulayacak ilk ülke olacağını söyledi.

Ekim ayında eski ABD Başkanı Donald Trump'ın tedavisinde de kullanılan ve bir araştırmaya göre aşya benzer bir etki de yapabildiği düşünülen monoklonal antikorlar hakkında bilinenleri derledik.

Antikorlar "vücudun bağışıklık sisteminin savaşçıları" diye tarif edilebilir. Koronavirüs ya da başka herhangi bir patojen vücudunuza girdiğinde antikorlar virüsün dikensi uçlarına yapışarak onun sağlıklı hücrelere girişini engellerler. Fakat insan vücudu bir çok farklı türde antikor üretir. Bunların en güçlülerine "etkisizleştirilen antikorlar" denir.

Bilim insanları bu antikorları eleyerek en güçlülerini, virüse yapışmakta en mahir olanı seçer ve seçilen antikor laboratuvarında çoğaltılır, büyük miktarlarda üretimi yapılabilir. İşte bu yöntemle elde edilen antikorlara tek bir antikor hücresinden klonlandıkları için monoklonal antikor ya da mAb deniyor.

Aynı hücreden klonlanan bütün antikorlar birbirinin aynı olup, virüsün belli bir kısmına yapışırlar. Dolayısıyla tersinden söylemek gerekirse, belli bir virüse veya onun sadece belli bir yüzeyine yapışması amacıyla üretilen antikorların bu nedenle monoklonal olması gerekiyor. Bu antikorlar hastalara verildiğinde derhal onun bağışıklık sistemini güçlendirirler.

Fakat monoklonal antikorların sorunu, başlangıçta doğru antikor hücresinin seçiminin genellikle çok zaman alması ve bu nedenle de pahalıya mal olması. Monoklonal antikor tedavisi, bazı ülkelerde şu ana kadar uygulanan, Covid geçirip iyileşmiş hastalardan elde edilen plazma hücresi tedavisinin zıddı bir yaklaşım. Kanın sıvı kısmını oluşturan sarımsı bir sıvı olan plazma, bu yöntemde, koronavirüs geçirip iyileşmiş hastalardan alınan plazmadaki çeşitli antikorların çoğaltılması yoluyla elde ediliyor. Dolayısıyla içerisinde poliklonal antikorlar yani farklı antikorların klonları var ve her farklı antikor klonu, virüsün farklı kısımlarına yapışıyor.

Monoklonal antikorlar bazı kanser türleri de dahil çeşitli hastalıklarla mücadelede 1980'li yıllardan beri kullanılıyor. ABD'deki bakım evlerinde yürütülen bir araştırma, laboratuvar koşullarına çoğaltılarak büyük miktarlarda üretilen monoklonal antikorların tedavinin yanısıra, insanların koronavirüs kapıp hastalanmasını önlemekte de etkili olabileceğini ortaya koydu.

ABD merkezli ilaç şirketi Eli Lilly tarafından üretilen bir Covid-19 monoklonal antikor, 2020 yılının Ekim ayında hastalanan Donald Trump'ın tedavisinde de, yine Amerikan Regeneron şirketi tarafından hazırlanan iki antikorlu bir ilaçla birlikte kullanılmıştı. Bu antikorlar (Regeneron'un ki gibi antikor kokteylleri içindeki farklı antikor tipleri) virüsün çıkıntılarının biraz farklı kısımlarına yapışıyorlar, dolayısıyla virüs mutasyonu uğrasa, yapısı değişse bile en azından antikorların birisi işe yarıyor.

Regeneron geçmişte Ebola'nın tedavisi için de bir monoklonal antikor ilacı üretmişti. Fakat antikor klonlayarak elde edilen ilaçların maliyetinin yüksek olması, birçok aşı çalışmasının da başarılı olması nedeniyle salgınla mücadelede bu yöntem bir süredir ikinci tercih konumuna düşmüştü.

Almanya neden monoklonal antikor ilaçlarını tercih etti?

AB içerisinde aşı şirketlerinin söz verdikleri miktarda aşığı veremeyeceği, aşı sıkıntısı yüzünden aşılama çalışmalarının aksayacağı kaygısı artıyor. AstraZeneca ve Pfizer-BioNTech gibi ilaç şirketlerinin üretimde bazı sıkıntılar olduğu yönündeki açıklamaları beklenen dozda aşı teslimatı yapılamayacağına işaret ediyor.

Avrupa Komisyonu'nun sağlıktan sorumlu üyesi Stella Kyriakides, birlik toprakları içerisinde Covid aşısı üreten şirketlerin, "üçüncü ülkelere aşı ihraç etmek istediklerinde önceden AB makamlarına bildirimde bulunması gerekeceğini" söyledi.

Almanya ise elindeki seçenekleri çeşitlendirme yoluna gitmiş görünüyor. Alman kamu yayın kuruluşu Deutsche Welle'nin haberine göre Almanya hükümeti 487 milyon dolar ödeyerek 200 bin doz monoklonal antikor stokladı. Almanya'da yayımlanan Pazar gazetesi Bild am Sonntag ise Sağlık Bakanı Jens Spahn'ın gelecek haftadan itibaren ülkede monoklonal antikor kullanımına başlayacağı yolundaki açıklamasını duyurdu.

Habere göre Spahn, "Bunlar pasif bir aşı gibi işlev görüyor. Bu antikorların hastalığın erken aşamasında verilmesi yüksek risk gruplarındaki hastalarda

Covid'in daha ağır sonuçlar yaratmasını engelliyor" dedi. Şu anda bir çok aşı seçeneği mevcut fakat üretimin talebi karşılayamayacağı ve gelecekte de aşı sıkıntısı yaşanabileceği kaygıları var. Bunlar olurken Covid'in dünya çapında yayılışı bütün hızıyla sürüyor. Ağır hastalananların ve ölenlerin sayısı her gün artıyor. Dekametazon ve diğer bir ucuz kortizonlu ilaç olan hidrokortizon dışında klinik denemelerde başarısı doğrulanmış ilaç tedavisi ise henüz yok. Bu bakımdan tedavide yeni yolların bulunması hayati önem taşıyor.

Amerikan ilaç şirketi Regeneron'dan Leah Lipsich aşı eksikliğini dışında, aşı olsa bile vücudu yeterli antikor geliştiremeyecek bağışıklığı düşük bir risk grubu nüfus bulunduğunu bu yüzden tedavinin önemli olduğunu söylüyor. Lipsich virüs etkisizleştiren antikorlara dayalı ilaçların bu yüzden aşı yeterli olsa bile gerekli olacağı görüşünde.

ILO: 2020'de 255 milyon iş kaybı yaşandı

<https://www.dw.com/tr/ilo-2020de-255-milyon-i%C5%9F-kayb%C4%B1-ya%C5%9Fand%C4%B1/a-56337297>

Birleşmiş Milletler'e bağlı Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) raporuna göre kamu ve sosyal hayata salgın nedeniyle getirilen kısıtlamalar 2020 yılında küresel toplam iş saati süresinde yüzde 8,8'lik bir azalmaya neden oldu.

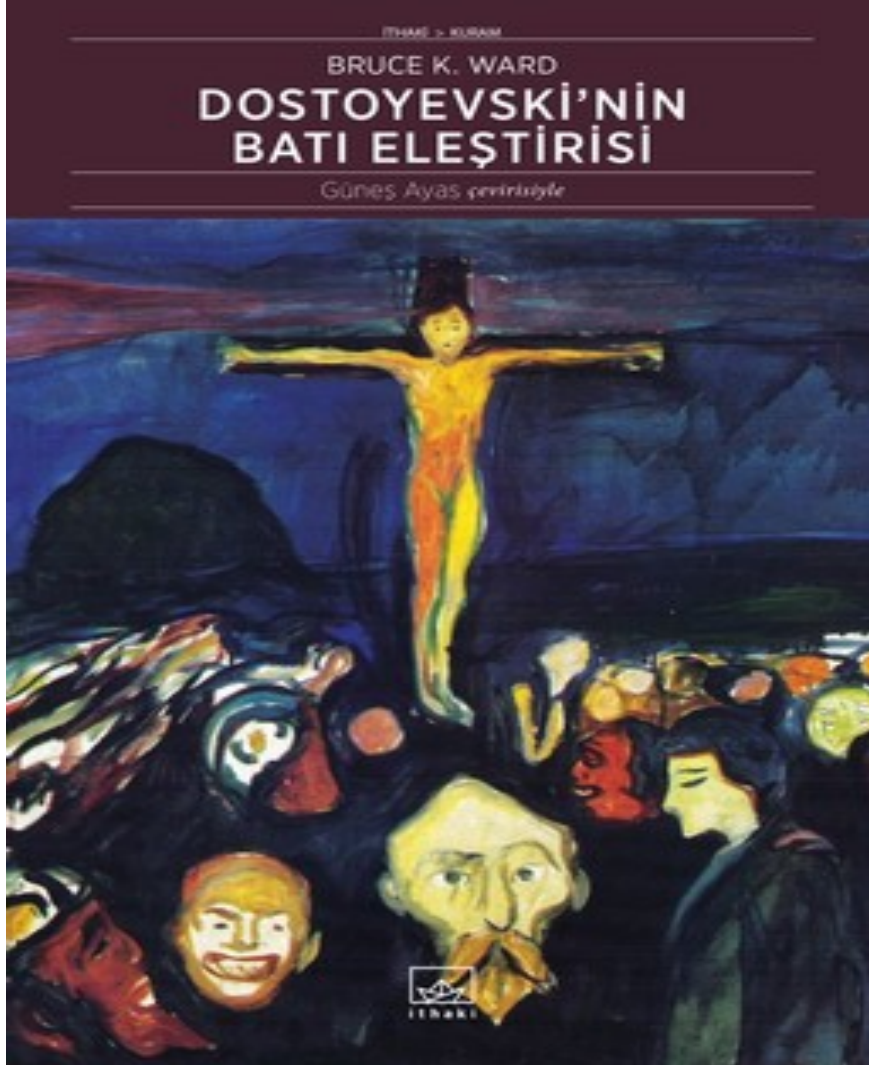
Örgüt bunun, 114 milyon kayıtlı işsiz dahil toplam 255 milyon tam zamanlı işin kaybı anlamına geldiğini açıkladı. İşsizlik küresel olarak yüzde 1,1 ya da 33 milyon kişi artarak 220 milyona çıktı. ILO Genel Direktörü Guy Ryder online basın toplantısında yaptığı açıklamada "1930 yılındaki Büyük Buhran'dan bu yana istihdam piyasasında en derin krizi yaşıyoruz. Etkisi 2009 küresel krizinden çok daha büyük" ifadelerini kullandı.

ILO'ya göre işini kaybedenler iş aramaktan vazgeçti, çünkü en fazla işe alım yapan restoran, bar, mağaza, otel gibi hizmet sektöründeki işletmeler getirilen kısıtlamalardan etkilendi. ILO iş saatlerinde yaşanan kaybın bu yıl ve gelecek yıl da sürmesini bekliyor. ILO'ya göre 81 milyon kişi kendini işsiz olarak kaydettirmede ancak artık istihdam piyasasında da yer almıyorlar.

Örgüt istihdam kayıplarının küresel olarak toplam 3,7 trilyon gelire tekabül ettiğini, bu meblağın toplam küresel gayrisafi yurtiçi hasılanın (GSYİH) yüzde 4,4'ü olduğunu belirtti. ILO raporunda bu durumdan en fazla gençlerin ve kadınların etkilendiği kaydedildi.

ILO 2021 yılının ikinci yarısında istihdam piyasasında bir toparlanma bekliyor ancak bunun koronavirüs enfeksiyonlarının yavaşlamasına ve aşılamanın seyrine bağlı olduğunu belirtiyor.Şu anda birçok ülkede vaka artışları yüksek seyrediyor ve aşılama da genel olarak yavaş ilerliyor. Koronavirüs salgını Çin'de 2019 yılı sonlarında ortaya çıktığından bu yana Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre 2 milyondan fazla kişinin ölümüne ve birçok ülkenin ekonomisinin krize girmesine neden oldu.

Kitap Tavsiyesi

Dünya edebiyatının tartışmasız en büyük isimlerinden Dostoyevski'nin bahsettiği evrensel problemlerin önemli bir kısmını anlıyoruz, çünkü bunlar hepimize hitap ediyor. Ancak bunların tarihsel, politik, kültürel ve teolojik arka planları olduğunu da unutmamız gerek.Raskolnikov'u, Nastasya Filipovna'yı, Prens Mişkin'i yaratan büyük yazar, şu satırları da kaleme alabilmişti:

“Avrupa’da Şimdi sũrdũrũlen diplomatik gŕrũŕmeler ve anlaŐmalar ne Şekilde sonuçlanırsa sonuçlansın, Őnũmũzdeki yũzyılda da olsa, İstanbul eninde sonunda bizim olacaktır!”Adeta siyasi bir gũndem belirleyen bu ifadelerin sahibi Dostoyevski ile evrensel karakterlerini dŕne dŕne okuduğumuz Dostoyevski’yi baĐdaŐtırmak mũmkũn mũ?

Bruce K. Ward’un kitabı, Dostoyevski’nin romanları için tuttuğu notları ve defterlerini de dikkate alarak, siyasi, felsefi ve teolojik gŕrũŐleriyle sanatı arasında kurduğu bağlantılar sebebiyle Tũrkedeki Dostoyevski literatũrũne Önemli bir katkı niteliğinde